

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa A.B.
przeciwko L.B.
o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 7 listopada 2019 r., sygn. akt XI 1Ca [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ta regulacja przesądza, że orzeczenie w przedmiocie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zapada tylko po uprzednim dokonaniu oceny istnienia przyczyn określonych w powołanym przepisie, tylko one bowiem i ich uzasadnienie mogą być

przedmiotem tzw. „przedsądu” i decydują o jego wyniku. Jednocześnie przypomnieć trzeba, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące tego, czy przesłankę „życia w rozłączeniu”, czyli tzw. separację faktyczną, o której mowa w art. 52 § 2 zd. 2 k.r.o. można traktować jako samodzielną przesłankę ważnych powodów na gruncie art. 52 § 1 k.r.o. Wskazał także, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w zakresie zarzutu naruszenia przepisów postępowania wymienionych w punkcie II.2.1) skargi kasacyjnej to jest art. 227, 217 § 2 w związku z art. 381 i art. 382 w związku z art. 391 § 1 oraz art. 262, 299, 232 zd. 2 k.p.c. ze względu na oddalenie wszystkich wniosków dowodowych powoda zgłoszonych w pozwie, zmierzających do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

W ocenie skarżącego skarga jest oczywiście uzasadniona także ze względu na naruszenie art. 52 § 1 i 2 k.r.o. przez jego błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu, jakoby w sprawie nie zachodziły „ważne powody” w rozumieniu art. 52 § 1 k.r.o. ani „wyjątkowy przypadek” w rozumieniu art. 52 § 2 zd. 2 k.r.o.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powołanie we wniosku przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. zobowiązuje skarżącego nie tylko do sformułowania zagadnienia prawnego, ale nadto do przedstawienia wyczerpującej argumentacji prawnej, wskazującej na rzeczywiste istnienie powołanej przesłanki, uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01 OSNC 2002, Nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl.). Sformułowanie zatem zagadnienia prawnego wymaga przytoczenia argumentów wskazujących na istniejące w nauce lub orzecznictwie rozbieżne oceny prawne, w związku z którymi zagadnienie to powstało. Istotne zagadnienie prawne nie występuje, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził pogląd

we wcześniejszym orzecnictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Taka sytuacja ma miejsce w odniesieniu do powołanego przez skarżącego przepisu jako budzącego poważne wątpliwości i wymagającego wykładni.

W postanowieniu z dnia 28 marca 2019 r., I CSK 490/18 (niepubl.) Sąd Najwyższy podkreślił, że występująca w art. 52 § 1 k.r.o. klauzula „ważnych powodów” ma charakter elastyczny i pozostawia sądowi meriti szeroki margines swobody, wymagający subiektywnej i zindywidualizowanej oceny w każdej sprawie. W orzecnictwie Sądu Najwyższego prezentowany jest też pogląd, że sama okoliczność istnienia między małżonkami separacji faktycznej nie przesądza o zasadności ustanowienia rozdzielności majątkowej, przy czym nie każda postać separacji faktycznej może stanowić ważny powód ustanowienia rozdzielności majątkowej (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2017 r., I CSK 118/17 oraz z dnia 7 stycznia 2000 r.: II CKN 385/99 i II CKN 662/98). Wspólność majątkowa jest przypisaną małżeństwu jego cechą ustrojową. Stąd też orzeczenie jej zniesienia może nastąpić tylko w okolicznościach wyjątkowych, a w żadnym wypadku nie wcześniej niż w dniu, w którym aktualnie staje się ustalenie istnienia ważnych powodów w rozumieniu art. 52 § 1 k.r.o. (por. wyrok SN z dnia 24 maja 1995 r., I CKN 61/94, OSP 1995/4/96). Ocena tych okoliczności przez Sąd zależy każdorazowo od konkretnych okoliczności faktycznych.

W dotychczasowym orzecnictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że długotrwała faktyczna separacja może usprawiedliwiać ustanowienie rozdzielności majątkowej przez sąd, jeżeli ten stan rzeczy uniemożliwia współdziałanie w zarządzaniu majątkiem wspólnym (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2004 r., III CK 126/03, z dnia 4 grudnia 2000 r., I CKN 320/00, z dnia 4 listopada 2004 r., V CSK 215/04, z dnia 15 grudnia 2000 r., IV CKN 200/00, z dnia 26 stycznia 2000 r., III CKN 585/98), pociąga za sobą naruszenie lub poważne zagrożenie interesu majątkowego jednego z małżonków (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2003 r., IV CKN 1710/00, z dnia 20 czerwca 2000 r., III CKN 287/00) lub też skutkuje trwałym zerwaniem wszelkich stosunków majątkowych i brakiem możliwości podejmowania wspólnych decyzji

gospodarczych (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2005 r., III CK 112/04, z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 371/08, OSNC 2009, nr 12, poz. 1710). Jednocześnie zwraca się uwagę, że wykładnia tego pojęcia nie może być oderwana od stosunków społeczno - gospodarczych, a zwłaszcza aktywności w sferze prowadzonej (przez obojga małżonków lub jednego z nich) działalności gospodarczej w ramach konstytucyjnie zagwarantowanej wolności gospodarczej (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1994 r., III CZP 182/93, OSNC 1994, nr 7-8, poz. 146; wyrok z dnia 23 lutego 2001 r., II CKN 398/00).

Jak zatem wynika z powyższego powołany przepis był przedmiotem licznych wypowiedzi Sadu Najwyższego, ze wskazaniem, że jednak każdorazowo ocena okoliczności usprawiedliwiających uwzględnienie żądania ustanowienia rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej pozostawiona jest sądowi orzekającemu w sprawie. Ten stan rzeczy powoduje, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie została wykazana.

Brak jest też wystarczających podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z przyczyn wskazanych we wniosku. Wnioski dowodowe skarżącego zostały oddalone przez Sąd pierwszej instancji, a kontroli kasacyjnej podlega orzeczenie Sądu drugiej instancji. Przed tym Sądem skarżący nie domagał się przeprowadzenia dowodów, stąd też brak było podstaw do przyjęcia, że ten Sąd naruszył przepisy procesowe wskazane przez skarżącego w punkcie II.2. 1) skargi kasacyjnej.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 4 ust.1 pkt 7 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz.1800, ze zm.).